

KLAGANDE

Humanistiska nämnden i Örnsköldsviks kommun

MOTPART

██████████ ██████████

God man: ██████████

██████████

██████████

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Härnösands dom den 7 december 2018 i
mål nr 179-17, se bilaga A

SAKEN

Kontaktperson

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer Humanistiska
nämnden i Örnsköldsviks kommuns avslagsbeslut den 3 januari 2017.

YRKANDEN M.M.

Humanistiska nämnden i Örnsköldsviks kommun yrkar att nämndens beslut ska fastställas. Till stöd för sin talan anför nämnden bl.a. följande. Förvaltningsrätten har endast bedömt frågan utifrån [REDACTED] begränsade umgänge med sin familj. Inte heller har det tillräckligt beaktats att förhållanden som fanns vid uppföljningen 2007, t.ex. att personalen inte hade utrymme att hitta på saker med enskilda boende och att [REDACTED] [REDACTED] hamnade i skymundan för mera krävande boende, inte längre finns. Vid den uppföljning som gjordes 2016 hade situationen förändrats till det bättre och av uppgifter från personal på boendet framgår att [REDACTED] [REDACTED] situation nu ytterligare förbättrats. [REDACTED] behov av sociala och kulturella aktiviteter på fritiden är tillgodosedda genom de aktiviteter som anordnas genom boendet med personal, med kompisar i boendet och övriga aktiviteter som han deltar i med andra människor eller ibland på egen hand. När [REDACTED] väl provat en aktivitet är han positiv till denna och har sedan inte några svårigheter att delta. [REDACTED] [REDACTED] har även träffat sin tidigare kontaktperson vid några tillfällen och de har bl.a. gått på hockey tillsammans. Det är naturligt att [REDACTED] byggt upp en personlig relation till sin tidigare kontaktperson. Det är en omständighet som dock inte ska vägas in vid bedömningen av behovet av kontaktperson.

[REDACTED] har förelagts att svara på överklagandet, men har inte svarat.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet

Kammarrätten noterar att det beslut som 2001 beviljade [REDACTED] insatsen kontaktperson enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, innehöll ett förbehåll om att det kunde komma att

omprövas om förhållandena ändrades. Den fråga som kammarrätten har att ta ställning till är därför om [REDACTED] nuvarande förhållanden är sådana att han även fortsättningsvis ska beviljas insatsen kontaktperson.

Rättslig reglering m.m.

Aktuella lagrum och förarbetsuttalanden framgår av förvaltningsrättens dom. Härutöver kan följande tilläggas.

I insatsen bostad med särskild service för vuxna ingår fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter (jfr 9 e § LSS). Detta innebär att sådana uppgifter som ankommer på en kontaktperson normalt och i första hand ska kunna tillgodoses inom ramen för gruppboendet. För det fall behovet av aktiviteter utanför gruppboenden inte tillgodoses genom boendet finns rätt till insats i form av bl.a. kontaktperson för att den enskildes samlade behov av personliga stödinsatser ska tillgodoses (jfr rättsfallet RÅ 1995 ref. 47).

Kammarrättens bedömning

Utredningen ger stöd för att [REDACTED] genom insatserna gruppboendestad och daglig verksamhet får sina vardagliga behov tillgodosedda och att han erbjuds möjlighet att delta i olika aktiviteter både inom och utanför boendet. [REDACTED] synes också delta i olika aktiviteter. Som förvaltningsrätten noterat framgår emellertid inte heller annat än att [REDACTED] alltjämt har ett litet nätverk och att kontakten med familjen är mycket begränsad. [REDACTED] har anfört att han inte är isolerad, men att han genom kontaktpersonen får en manlig förebild, får vara med i en familjegemenskap och att detta är mycket betydelsefullt och av större värde än att gå på hockey. Kammarrätten beaktar detta men finner vid en samlad bedömning, mot bakgrund av beviljade insatser, att dessa behov inte kan berättiga till insatsen kontaktperson enligt LSS. [REDACTED] tillförsäkras goda levnadsvillkor även utan insatsen kontaktperson. Nämndens överklagande ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mats Törnered
kammarrättslagman
ordförande

Martin Hamrin
kammarrättsråd
referent

Sofia Hemström
tf. kammarrättsassessor

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

DOM
2018-12-07
Meddelad i Härnösand

Mål nr
179-17

KLAGANDE

██████████ ██████████
c/o ██████████
██████████
██████████
är
God man: ██████████
██████████
██████████

MOTPART

Humanistiska nämnden i Örnsköldsviks kommun
891 88 Örnsköldsvik

ÖVERKLAGAT BESLUT

Humanistiska nämndens beslut den 3 januari 2017

SAKEN

Kontaktperson enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att ██████████ är berättigad till insats i form av biträde av kontaktperson. Målet överlämnas till Humanistiska nämnden i Örnsköldsvik för erforderlig handläggning.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Humanistiska nämnden beslutade att [REDACTED] inte längre har rätt till insats i form av kontaktperson med följande motivering. När [REDACTED] [REDACTED] beviljades kontaktperson hade han nyligen mist sin mor och hade endast sin styvpappa och bror som enda släktingar. Han skulle flytta till ett familjehem och eftersom hans nätverk var litet och man ansåg att detta behövde utökas med en trygg och stadigvarande kontakt, så beviljades han kontaktperson. Främst handlade det om att han behövde hjälp med fritidsaktiviteter och samvaro med en yngre person. Aktuell utredning visar att hans behov har förändrats sedan dess. Han bor nu sedan 2007 vid Esplanadens gruppbostad där uppföljning gjord under perioden 20-26 oktober 2016 visar att han har utvecklat mycket av sina egna förmågor och blivit mer självständig på många sätt. Han får genom gruppbostadens försorg och sin dagliga verksamhet sina behov tillgodosedda på ett bra sätt och även naturlig gemenskap och samvaro med andra. Han uttrycker själv att han sällan känner sig ensam. Han trivs med de övriga som bor på boendet och med personalen. Personalen berättar att han oftast väljer att vara själv i stället för i gemensamhetsutrymmet, men söker upp andra om han önskar umgänge. Han trivs även på sin dagliga verksamhet med sysselsättningen som sådan och med sina arbetskamrater. En av arbetskamraterna trivs han extra bra med och honom skulle han vilja bjuda hem men det har inte blivit av ännu. Han har själv förmåga att ta kontakt med andra vilket även framkommer av genomförandeplanen i boendet. Han erbjuds alltid aktiviteter och väljer själv vilka han vill delta i. Personalen har möjlighet att efter inplanering följa med på aktiviteter utanför boendet om han önskar. – [REDACTED] anses inte längre vara i behov av insatsen kontaktperson. Han bedöms inte vara isolerad i den mening som avses i LSS förarbeten och har därför inte behov av insatsen biträde av kontaktperson för att tillförsäkras goda levnadsvillkor. Behovet är tillgodosett inom ramen för hans beslut om bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS, i form av gruppbostad och daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS.

██████████ överklagar beslutet och hans gode man beskriver följande. Sommaren 2001 miste ██████████ vid 16 års ålder, hastigt sin mamma som avled. Hans bror fick vårdnaden men det gick inte bra utan brodern fick egna problem. Brodern försvann och ██████████ blev övergiven och sviken. Lösningen blev att han fick flytta till ett familjehem. Sedan dess har kontaktpersonen, ██████ stått honom närmast och tagit hand om långt mer än bara fritidsaktiviteter. När familjehemmet fick en mer betungande vardag blev beslutet att ██████████ skulle flytta ut. Det nya boendet blev gruppboendestaden och då var det ██████ som ordnade det praktiska och såg till att det blev bra. När ██████████ flyttat till gruppboendestaden var han trött och hade svårigheter att få en fungerande vardag. Han var ofta nedstämd och ledsen. Hur han är idag är ett resultat av tålmodigt engagerad personal på boendet, den dagliga verksamheten, kontaktpersonen och till viss del den gode mannen.

██████████ väljer ofta att vara själv. Han deltar helst inte i aktiviteter som han inte känner igen. Det är alltid viktigt och nödvändigt för honom att få veta vad det innebär för rutiner. Han är därför ofta tveksam till aktiviteter som erbjuds när han inte varit med om sådana tidigare. Det bästa han vet är att åka till IKEA. Där är allt sig likt, oavsett om det är Sundsvall eller Umeå. Han har en stark och egen vilja och "vägrar" t.ex. aktiviteter på Sliperiet. Det kan bero på en hörselskada som i en miljö med mycket folk och höga ljud skapar jobbiga ljud. När ██████████ är på badhuset tar han av sina hörapparater och då går det bra. Han har de senaste åren haft en kompis på boendet som han umgicks mycket med. Kompisen har därefter flyttat till följd av ökad demens. ██████████ drog sig då undan och kände säkert en saknad fastän han inte pratade om det.

██████████ reagerar alltid starkt på förändringar som gäller för honom viktiga personer. Ett byte av stödperson på boendet får honom att bli "helt

förstörd”. Vid bytet av stödperson tog det tid för honom att känna sig trygg. När stödpersonen var borta på semester berättade han att han varit ledsen och gråtit för sig själv på nätterna.

██████████ bedöms inte vara isolerad, vilket är helt rätt. För honom handlar det om mycket mer djupa och betydelsefulla behov och värden, långt utöver att gå på hockey tillsammans. Han får komma *hem* till sin familj. Fika, äta middag, titta på hockey hemma, spela spel m.m. I familjen finns två flickor i ålder 5-8 år som han träffat sedan de var små bebisar. Han får känna sig som en duktig och betydelsefull storebror. När familjen gör saker tillsammans, som att åka till badhuset, träffas hos någon kompisfamilj eller åka på någon utflykt, får han följa med. Här får han vara med i en familjegemenskap som endast ██████████ kan ge honom. – Han har haft en *nära* och *långvarig* relation med ██████████ Han är hänvisad till personal och god man som endast är kvinnor. Med ██████████ har han en *manlig förebild*. Han får komma ut på aktiviteter och vara i en familjegemenskap med *normalt begåvade* personer. ██████████ har en självklar vilja till att fortsätta träffa och stötta honom.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser m.m.

Personer som tillhör personkretsen i 1 § har rätt till insatser i form av särskilt stöd och service enligt 9 § 1-9 p, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv. (7 § LSS)

Insatserna för särskilt stöd och service är bl.a. biträde av kontaktperson. (9 § 4 p LSS)

Av förarbetena till LSS framgår bl.a. följande beträffande insatsen kontaktperson. Avsikten är främst att tillgodose behovet av en medmänniska när anhörigkontakt saknas eller behöver kompletteras. Många personer med funktionshinder har få kontakter vid sidan av sina anhöriga. Stöd i form av kontaktperson ska kunna underlätta ett självständigt liv i samhället. Kontaktpersonen bör vara en person som ställer sig till förfogande som medmänniska för en person med funktionshinder som behöver hjälp för att komma i kontakt med andra människor och för att komma ut i samhället. En viktig uppgift för kontaktpersonen ska vara att bryta den funktionshindrades isolering genom samvaro och genom hjälp till fritidsverksamhet. (Jfr prop. 1992/93:159 s. 75 och 178)

Utredningen i målet

Av nämndens utredning framgår bl.a. att [REDACTED] beviljades kontaktperson under 2001 med motiveringen att "nätverket behövde utökas med trygg och stadigvarande kontakt och hjälp till fritidsaktiviteter". När han beviljades kontaktperson hade han nyligen förlorat sin mamma och bodde omväxlande hos styvpappan och hos sin ena bror. Vid tidpunkten för beslutet gjorde handläggaren följande bedömning. - Min bedömning är att [REDACTED] som nu har mist sin mor endast har styvfadern och brodern som närstående. Till närstående räknar jag även hans stödfamilj hos vilken han har varit sedan han var liten. Detta nätverk är dock väldigt litet och han har behov av att utöka detta och behöver då någon som han kan känna sig trygg med och som är en stadigvarande kontakt vid sidan av de ovan nämnda. Främst handlar det om att [REDACTED] behöver hjälp med fritidsaktiviteter och samvaro med en yngre person.

Vid uppföljningen 2007 gjorde handläggaren följande bedömning. - De omständigheter som förelåg vid tillfället då [REDACTED] beviljades biträde av kontaktperson var bl.a. att han behövde utöka sitt befintliga nätverk med en person som han kunde känna sig trygg med och i vilken relation han kunde få

hjälp med fritidsaktiviteter och samvaro. Hans nätverk har sedan beslutet om biträde av kontaktperson togs, utökats med personal och de övriga boende i gruppboenden där han idag bor men jämfört med beslutstillfället har han också tappat kontakten med sina bröder och umgås idag endast sporadiskt med sin styvfar. Vad gäller umgänget med den familj som utgjorde det familjehem där han bodde under flera års tid har även den blivit mycket mindre till sin omfattning – detta då en familjemedlem drabbats av sjukdom vilket givetvis påverkar hela familjen och de har därför av förklarliga skäl inte samma möjligheter som tidigare att finnas där för [REDACTED]. Sammantaget anser jag att [REDACTED] idag har ett lika stort behov av insatsen biträde av kontaktperson som vid beslutstillfället 2001. Insatsen är idag nödvändig för att han ska tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Av den senaste uppföljningen 2016, och av genomförandeplanen, framkommer att [REDACTED] har sporadisk kontakt med sin styvfar några gånger per år och att han träffar sina styvsystrar vid jul. Han saknar kontakt med sina bröder. Han har alltså personalen i sitt nätverk liksom övriga boende i gruppboenden.

Förvaltningsrättens bedömning

Av utredningen i målet framgår att [REDACTED] bor i en bostad med särskild service och att han har daglig verksamhet. Han väljer att delta i vissa aktiviteter och avstår från andra aktiviteter. Vad gäller [REDACTED] sociala nätverk så framgår att kontakten med styvfadern är sporadisk och att de träffas några gånger årligen. Vidare framgår att han träffar sina styvsystrar vid jul. Vid uppföljningen som gjordes 2007 beskrivs att kontakten med det tidigare familjehemmet minskat i omfattning till följd av att familjen fått en mer betungande vardag, bl.a. på grund av sjukdom. Det framgår däremot inte huruvida denna kontakt har återupptagits.

Av utredningen i målet framgår således inte annat än att [REDACTED] har ett litet nätverk och att kontakterna med familjen, bestående av styvfadern och styvsystrarna, förefaller vara ytterst begränsade. Mot bakgrund härav samt vid en sammantagen bedömning av vad som i övrigt framkommit i målet finner förvaltningsrätten att [REDACTED] trots att bor i gruppbo-stad, fortfarande får anses vara i behov av insatsen kontaktperson för att tillförsäkras goda levnadsvillkor. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03).

Ingela Berggren
rådman

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Roland Strömqvist, Maria Antonic och Yngve Tyni. Målet har föredragits av föredragande juristen Helena Själin.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.